

جمع : بغیر حاصل کی

اکرم کے پاس ۱۰۰، ۱۰۰ موتی والے ۳ بٹے ہیں۔

رؤجی کے پاس ویسے ہی ۵ بٹے ہیں۔ کل کتنے بٹے ہوئے؟ ۸ بٹے

دونوں کے بٹوں میں کل کتنے موتی ہیں؟ ۸۰۰ موتی

◆ اکرم کے پاس ۱۰۰ روپے کے ۲ نوٹ، ۱۰ روپے کا ایک نوٹ اور ۱ روپے کے ۵ سکے ہیں۔ رؤجی کے پاس ۱۰۰ روپے کا ۱ نوٹ، ۱۰ روپے کے ۳ نوٹ اور ۱ روپے کے ۲ سکے ہیں تو دونوں کے پاس مل کر ۱۰۰ روپے کے کل کتنے نوٹ ہیں؟ ۱۰ روپے کے کل کتنے نوٹ ہیں؟ ۱ روپے کے کل کتنے سکے ہیں؟

◆ تصویروں سے بنائی ہوئی مثال کو غور سے دیکھو۔ مثال مکمل کرو۔ اس کے لیے اکائیوں میں اکائیاں، دہائیوں میں دہائیاں اور سیکڑوں میں سیکڑے ملاؤ۔

<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: right;">۱</td> <td style="text-align: right;">د</td> <td style="text-align: right;">س</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">۱</td> <td style="text-align: right;">۲</td> <td style="text-align: right;">۱</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">+</td> <td style="text-align: right;">۲</td> <td style="text-align: right;">۱</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">۲</td> <td style="text-align: right;">۱</td> <td style="text-align: right;">۳</td> </tr> </table>	۱	د	س	۱	۲	۱	+	۲	۱	۲	۱	۳	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: right;">۱ اکائی</td> <td style="text-align: right;">۲ دہائی</td> <td style="text-align: right;">۱ سیکڑہ</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">+</td> <td style="text-align: right;">۳ اکائی</td> <td style="text-align: right;">۱ دہائی</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">۲ سیکڑہ</td> <td style="text-align: right;">۱ دہائی</td> <td style="text-align: right;">۲ سیکڑہ</td> </tr> </table>	۱ اکائی	۲ دہائی	۱ سیکڑہ	+	۳ اکائی	۱ دہائی	۲ سیکڑہ	۱ دہائی	۲ سیکڑہ	
۱	د	س																					
۱	۲	۱																					
+	۲	۱																					
۲	۱	۳																					
۱ اکائی	۲ دہائی	۱ سیکڑہ																					
+	۳ اکائی	۱ دہائی																					
۲ سیکڑہ	۱ دہائی	۲ سیکڑہ																					

◆ تصویریں دیکھ کر عدد لکھو اور جمع کرو۔

<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: right;">۱</td> <td style="text-align: right;">د</td> <td style="text-align: right;">س</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">□</td> <td style="text-align: right;">□</td> <td style="text-align: right;">□</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">+</td> <td style="text-align: right;">□</td> <td style="text-align: right;">□</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">□</td> <td style="text-align: right;">□</td> <td style="text-align: right;">□</td> </tr> </table>	۱	د	س	□	□	□	+	□	□	□	□	□	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: right;">□ اکائی</td> <td style="text-align: right;">□ دہائی</td> <td style="text-align: right;">□ سیکڑہ</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">+</td> <td style="text-align: right;">□ اکائی</td> <td style="text-align: right;">□ دہائی</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">□ سیکڑہ</td> <td style="text-align: right;">□ دہائی</td> <td style="text-align: right;">□ سیکڑہ</td> </tr> </table>	□ اکائی	□ دہائی	□ سیکڑہ	+	□ اکائی	□ دہائی	□ سیکڑہ	□ دہائی	□ سیکڑہ	
۱	د	س																					
□	□	□																					
+	□	□																					
□	□	□																					
□ اکائی	□ دہائی	□ سیکڑہ																					
+	□ اکائی	□ دہائی																					
□ سیکڑہ	□ دہائی	□ سیکڑہ																					

♦ جمع کرو اور غور کرو۔

$\begin{array}{r} ۱۳ \\ + ۷۵ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ۷۵ \\ + ۱۳ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ۸ \\ + ۷۰ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ۷۰ \\ + ۸ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ۲۰ \\ + ۵۴ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ۵۴ \\ + ۲۰ \\ \hline \end{array}$

عددوں کی ترتیب بدل بھی جائے تو جمع وہی آئے گی۔

♦ مثالیں حل کرو۔

$۵۱۳ + ۳۶۵$ ✱	$۱۲۵ + ۱۴۴$ ✱	$۴۰۳ + ۶۴$ ✱	$۳۷۶ + ۲$ ✱												
			<table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center; width: 60px; height: 60px; background-color: yellow;"> <tr><td>س</td><td>د</td><td>ا</td></tr> <tr><td>۳</td><td>۷</td><td>۶</td></tr> <tr><td>+</td><td></td><td>۲</td></tr> <tr><td>۳</td><td>۷</td><td>۸</td></tr> </table>	س	د	ا	۳	۷	۶	+		۲	۳	۷	۸
س	د	ا													
۳	۷	۶													
+		۲													
۳	۷	۸													
$۲۰ + ۴۳۶$ ✱	$۵۴۰ + ۳۵$ ✱	$۲۰۵ + ۴$ ✱	$۱۴۲ + ۶$ ✱												

♦ کھڑی ترتیب میں لکھ کر جمع کرو۔

$۲۰۷ + ۱۰۲$ ✱	$۱۲۲ + ۳۲۴$ ✱	$۷۱۳ + ۲۰۵$ ✱	$۴۲۱ + ۳۵۱$ ✱	$۶۶۴ + ۲۲۰$ ✱
$۲۲ + ۳۳۲$ ✱	$۴۰۰ + ۳۰۰$ ✱	$۵۴۱ + ۳۲۰$ ✱	$۴۵۰ + ۲۳۰$ ✱	$۲۷۰ + ۳۱۲$ ✱

♦ آڑی ترتیب میں کی ہوئی درج ذیل جمع کا مطالعہ کرو۔

س	د	ا	س	د	ا	س	د	ا		
۲	۲	۱	+	۳	۵	۱	=	۷	۷	۲

♦ آڑی ترتیب میں جمع کرو: $۲۰۳ + ۳۰۲$ ✱ $۶۲۳ + ۲۱۵$ ✱ $۵۲۷ + ۲۶۱$ ✱

تین عددوں کی جمع

◆ جمع کرو۔

اکائی

۲		
۳	+	۲ میں ۳ ملائے، ۵ آئے
۴	+	۵ میں ۴ ملائے، ۹ آئے
۹		

مایا نے دکان سے ۲ روپے کا ربڑ، ۳ روپے کی پنسل اور ۴ روپے کی رنگین کھریا خریدی تو اسے دکان دار کو کتنے روپے دینے چاہئیں؟

$$2 + 3 = 5$$

ربر کے ۲ روپے اور پنسل کے ۳ روپے مل کر ۵ روپے ہوئے۔

ان پانچ روپے میں کھریا کے ۴ روپے ملائے تو ۹ روپے ہوئے۔

یعنی $۹ = ۲ + ۳ + ۴$ اس لیے مایا نے دکان دار کو ۹ روپے دینا چاہیے۔

	۱
۲	۱
+	۱
+	۲
	۳
۳	۸

♦ الماری میں نظموں کی ۳ کتابیں، کہانیوں کی ۲۱ کتابیں اور تصویروں

کی ۱۴ کتابیں ہیں تب الماری میں کل کتنی کتابیں ہیں؟

$$21 + 12 + 3 = 36$$

الماری میں کل ۳۸ کتابیں ہیں۔

◆ مثالیں حل کرو۔

۱	۱
۲	۵
+	۲
+	۱

و	ا
۵	۴
+	۲
+	۳

۱	۱
۲	۱
۳	۵
۴	۲

	۲	۱
	۲	۵
+	۳	۴
+	۳	۲

۲۰۲ + ۳۴ + ۱۱

۱۰۵ + ۳ + ۲۰

$$253 + 104 + 112$$

س	د	ا
۴	۵	۳
+ ۱	۰	۴
+ ۱	۱	۲

$\mathcal{F} + \mathcal{F}^2 + \mathcal{F}^3$

۱۴۳ + ۲ + ۲

2♦♦ + 1♦ + 1 ♣

۱۰۴ + ۲ + ۳

$$251 + 222 + 112$$

$$352 + 313 + 21 \quad \clubsuit$$

$\rho_{\diamond\diamond} + \rho_{\diamond} + \rho$

$5 + 12 + 322$

۳۰۳ + ۴۴۴ + ۱۲۲